

Tục nhuộm răng của người Việt Nam – phần 1

Trong các truyện cổ tích thì từ hàng nghìn năm trước người nước ta đã có tục nhuộm răng, theo truyền thuyết tục này đi cùng với tục xăm mình và ăn trầu. Đại Việt Sử Ký Toàn Thư trang 133 chỉ ghi lại lời vua Hùng về tục xăm mình chứ tục nhuộm răng thì không thấy “... rồi vua bảo mọi người lấy mực vẽ hình thủy quái vào mình. Từ đây không thấy thường luồng đến cản hại nữa”. Không chỉ người Việt mới có tục nhuộm răng mà các dân tộc khác như Thái, Si La ... cũng có tục này nhưng mỗi nơi, mỗi dân tộc đều có cách nhuộm răng khác nhau về ý nghĩa, thẩm mỹ, sức khỏe và chất liệu sử dụng trong lúc nhuộm như người Thái ở Việt Bắc thì họ nhuộm răng và ăn trầu là làm cho răng bền chắc tránh sâu răng.

Suốt trong thời niên thiếu thì người con gái Thái chưa, chỉ sau khi lấy chồng mới nhuộm răng và ăn trầu. Cách nhuộm răng của họ cũng khác với người kinh, để làm sạch răng họ

脛折

Chiết răng

phải chà sát nhiều lần bằng một miếng cau khô sau đó dùng lưỡi dao hoặc lưỡi thuổng cùn hơi cho vừa nóng, rồi rắc bột cánh kiến lên để bột nhựa cánh kiến nóng chảy ra mà không cháy thành than. Chờ cho bột nhựa cánh kiến vừa nguội mới lấy nhựa đó miết vào răng. Miết cho đến lúc chất nhựa này bọc hết hai hàm răng mới thôi. Trong vòng 7 đến 10 ngày sau không được dùng thức ăn uống nóng, không nhai đồ ăn cứng, khi răng trở nên màu ngà họ sẽ nhuộm đen bằng nhựa cây mét non.

Tục nhuộm răng là tục cổ xưa của dân tộc Việt, có từ thời các vua Hùng với tục ăn trầu. Sứ thần của nước Văn Lang (Giao Chỉ) trả lời vua nhà Chu (Trung Quốc) về tục ăn trầu "Chúng tôi có tục ăn trầu để khử mùi ô uế và nhuộm cho răng đen...".

Về thời Hùng Vương, ai cũng xăm mình. Ai cũng búi tóc hoặc cắt tóc ngắn (nhưng cũng có người bỏ xoã tóc hoặc tết đuôi sam). Ai cũng thích đeo hoa tai và nhiều vòng tay.

Người ta nhuộm răng, ăn trầu (Lịch sử Việt Nam, tập 1, Khoa Học Xã Hội, 1971, tr. 48).

Trong bài hịch của Quang Trung năm 1789, trước lúc xuất quân có câu liên quan đến tục nhuộm răng

Đánh cho để dài tóc

Đánh cho để đen răng

Đánh cho nó chích luân bất phản

Đánh cho nó phiến giáp bất hoàn

Còn trong văn chương, ca dao thì tục nhuộm răng và răng đen của người phụ nữ được ca ngợi tôn vinh như một nét đẹp không thể thiếu được. Răng đen là nét đáng yêu được xếp vào hàng thứ tư trong cái duyên của người con gái:

Một thương tóc bỏ đuôi gà,

Hai thương ăn nói mặn mà có duyên,

Ba thương má lúm đồng tiền,
Bốn thương răng lóng hạt huyền kém thua

Và để hấp dẫn, để sửa soạn, để trang điểm người con gái
bao giờ cũng rất chú trọng đến hàm răng đen gợi cảm của
mình:

Lấy chồng cho đáng tám chồng,
Bỏ công trang điểm má hồng răng đen.
Năm quan mua lấy miệng cười
Mười quan chẳng tiếc, tiếc người răng đen.

Trong truyện Kiều có những câu liên quan đến cái răng
nhưng không phải bởi cái màu răng đen hạt huyền mà là
bởi trận bão ghen tuông của Hoạn Thư :

Vội vàng xuống lệnh ra uy
Đưa thì vả miệng, đưa thì bẻ răng.

Trong những thói tục của người dân quê nước ta thì trẻ con bị gãy răng, nếu là răng hàm dưới thì vớt răng xuống gầm giường, nếu là răng hàm trên thì vớt lên mái nhà và hô 3 tiếng cho “ ông thiêng ” nó tha đi để cho mau mọc răng.

Tailieu.vn